

רצון הארץ

"שמחה לארצך"

"שׁוֹשׁ תִּשֵׁשׁ וּתְגַל הַעֲקֵרָה בְּקִיבוֹץ בְּנֵיהַ לְתוֹכָהּ בְּמַהֲרָה בְּשִׂמְחָה... מִשְׂמַח צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ",

"כִּי נִיחָם ה' צִיּוֹן נִיחָם כָּל חוֹרְבוֹתֶיהָ" (ישעיה נא ג)

"הָאָרֶץ מְקִיָּאָה",

שׁוֹמֵרֵת אֲמוּנִים

"שִׁתְּהָא נּוּחָה לְהַכְּבֵשׁ"

"וַיִּשְׁמַע אֲבֵרָהֶם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אֲבֵרָהֶם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאֶזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֶבֶר לְסַחֵר. וַיִּקֶם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמַכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מִמְרָא הַשְּׂדֵה וְהַמְעֵרָה אֲשֶׁר בּוֹ וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בְּשְׂדֵה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֻלוֹ סָבִיב... " (בראשית כג)

וַיִּקֶם שְׂדֵה עֶפְרוֹן - **תְּקוּמָה הִיְתָה לוֹ** שִׁצָא מִיַּד הַדְּיוּט לִיד מֶלֶךְ וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מְקַרָא וַיִּקֶם הַשְּׂדֵה וְהַמְעֵרָה אֲשֶׁר בּוֹ וְכָל הָעֵץ לְאֲבֵרָהֶם לְמִקְנָה וְגו' (רש"י)

"...אֵיִתָא בְּמִדְרַשׁ (ק"ר א) **כְּמוֹ שֵׁשׁ רִמ"ח אֲבָרִים וְשִׁס"ה גִּידִים בְּאֶדָם כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ בְּאָרֶץ, כְּמִ"שׁ עֵרוֹת הָאָרֶץ לֵב הָאָרֶץ טְבוּר הָאָרֶץ עֵין הָאָרֶץ. וְהֵנָּה הִרְמִי"ח אֲבָרִים שְׂבָאֶדָם כְּנֶגֶד רִמ"ח מִצּוֹת עֲשֵׂה, וְשִׁס"ה גִּידִים כְּנֶגֶד שִׁס"ה מִצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, שְׁכָל גִּיד מְחֻיָּב לְשִׁמּוֹר לְבַל יַעֲבוּר הַלְאוּ הַמְגִיעַ לוֹ. וְכְמוֹ כֵּן גַּם כֵּן בְּאָרֶץ הָאֲבָרִים וְגִידִים מְחֻיָּבִים לְשִׁמּוֹר הַתְּרִי"ג מִצּוֹת וְכִשִּׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשֵׂיִן הַמִּצּוֹת בְּאָרֶץ אֲזִי עַל יְדֵי זֶה הָאָרֶץ חֲשָׁקָה וְחִפְצָה שִׁיְהִיו יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ לַעֲשׂוֹת הַתְּרִי"ג מִצּוֹת בְּתוֹרָה" (קְדוּשַׁת לוֹי)**

עם ישראל מגיע לארץ

הָאָרֶץ נְטֻמָּאָה בִּידֵי תוֹשְׁבֵיהָ הַקּוֹדְמִים, וְכֵאלִילוֹ הִיא מְצַפָּה עֵתָה לְטִיהוּרָה עִיִּי יִשְׂרָאֵל (דִּיּוֹקִים וַיִּקְרָא תְּכַג)

"שִׁלַּח לָךְ וְכוּ' וַיִּתּוֹרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל... צוּה הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם לְשַׁלּוֹחַ עֲבָדֵי הַשֵּׁם מְקוֹדֵם שִׁיעֲשׂוּ רְשִׁימָה שְׂמָה בְּעִבּוּדָה, דְּהֵיִינוּ בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה לְהַמְשִׁיךְ חַיּוֹת וּשְׁפַע מֵהָאָרֶץ עֲלֵינוּהָ לְאָרֶץ תַּחְתּוֹנָה בְּכַדִּי **שֶׁהָאָרֶץ בְּעַצְמוֹ יִתְאוּהָ שִׁיבְאוּ בְנֵי אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֵב...**" (קְדוּשַׁת לוֹי, שֶׁלַח)

"...בְּמָה שְׂבִיבֵיִת הַמְרַגְלִים נִחְשָׁב כֵּאלִילוֹ בְּאֵ מִשְׁלַחַם שְׂמָה הִי מוֹצֵא מִיָּן אֶת מִינּוֹ וְנִיעֵרָה אִ"י

לְצֵאת מִתַּחַת יַד רְשׁוֹת הַסִּט"א" (שְׁמִי"שׁ שֶׁלַח רַכֵּב:)

"מָה שְׂאִמְרוּ **אָרֶץ אוֹכֵלֵת יוֹשְׁבֵיהָ** (בְּמִדְבַר יג לֵב), "...כֹּאשֶׁר רוֹאִין אֲנַחְנוּ אֵיזָה טוֹבָה בְּאֵיזָה אָרֶץ בֵּיתֵר שְׂאֵת מִשְׂאֵר אֲרָצוֹת מְבִלֵי שִׁיעוֹר, עַל כְּרַחֵךְ הוּא לְטוֹבֵת יוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר הֵם טוֹבִים בְּעֵינֵי ה' לְהַטִּיב לָהֶם בְּהַעֲדָפָה יִתִּירָה כְּפִי עֲבוּדָתָם. וְהֵנָּה כֹּאשֶׁר רוֹאִים שְׁעַם הַטוֹבָה הַלְזוֹ הַעוֹדֶפֶת, הָאָרֶץ מִשְׁכֵּלֶת... עַל כְּרַחֵךְ צְרִיכִין אֲנוּ לומר... שֶׁהִיא מְעוֹתֶדֶת לְהִינְתֵן בִּיד אוֹמָה אַחֲרַת שִׁיאֲכִלוּ מִפְרִיהָ וַיִּשְׁבְּעוּ מִטוֹבָה, וְכֵהִיוֹם הִיא בְּרִשׁוֹת אַחֲרִים" (אֲגָרָא דְכֵלָה)

"...נִזְדַּעְזַע הָהָר שֶׁל אִ"י כְּשִׁפְחָה הַיּוֹצֵאת לְהַקְבִּיל פְּנֵי גְבִירָתָהּ... " (רש"י בְּמִדְבַר כָּא טו)

בשנות הגלות

"והשמותי אני את הארץ ושממו עליה אויביכם היושבים בה" (ויקרא יא)
 "זו מדה טובה לישראל, שלא ימצאו האויבים נחת רוח בארצם, שתהא שוממה מיושביה" (רש"י).
 "מה שאמר בכאן 'ושממו עליה אויבכם' היא בשורה טובה, מבשרת בכל הגלויות, שאין ארצנו
 מקבלת את אויבנו, וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו, כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה
 ורחבה, ואשר הייתה נושבת מעולם והיא חרבה כמוה, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם"
 (הרמב"ן)

"שאף היושבים בה ינהגו שממה עליה, שלא יבנו עליה חומה ומגדל, וכל האומות ישתדלו לבנותה
 ואין להם כוח. ויש בזה סימן גדול לישראל, שמיום שחרבה לא קיבלה אומה ולשון, ולא תקבל
 עד שישובו אפרוחיה לתוכה..." (רבנו בחיי)

"ארץ שממה, שאדמתה עשירה למדי, אלא שכולה עולה שמיר ושית, מרחב דומם ואבל. יש כאן
 עזובה שאפילו הדמיון אינו יכול להעניק לה תפארת חיים ומעש. הגענו בשלום להר תבור... כל
 הדרך כולה לא ראינו נפש חיה... בשום מקום כמעט לא היה לא עץ ולא שיח... ארץ ישראל יושבת
 בשק ואפר. מרחף עליה כישוף של קללה ששדפה את שדותיה..." (מארק טוויין בספרו "מסע התענוגות
 לארץ הקודש")

"רבי יהושע בן לוי איקלע לגבלא חזנהו להנהו קטופי דהוו קיימי כי עיגלי אמר עגלים בין הגפנים
 אמרו ליה קטופי נינהו. אמר ארץ ארץ הכניסי פירותיך למי את מוציאה פירותיך לערביים הללו
 שעמדו עלינו בחטאתינו" (כתובות קיב).

האבות הקי כשהיו בארץ ישראל, הייתה הארץ שלווה ושקטה, במה שהיה הקדושה שבה
 מתאחדת עם קדושת האבות. ושוב כשגלו ישראל למצרים נתפרדה החבילה, והיה הארץ מתאנחת
 על הפירוד בין קדושתה לבין קדושת ישראל. ושוב כשבאו לארץ מצאה מנוח במה שנעשה יחוד זה
 בינה לבין קדושת ישראל.

הקדושה בארץ שהיה מתאנחת שתתיחד כאחד עם קדושת ישראל, עד שבאו ישראל ומצאה
 מנוח... שבזמן שגלו ישראל גם הארץ שרוי בצער על כי נעדר ממנה היחוד עם קדושת ישראל
 (אהבת חיים עה"ת לרב סגל דייטש בראשית ג-ד)

"...והארץ יושבת גלמודה, כאשה שהלך בעלה למדינות הים ומצפה לעת שובו, ואף אם יתמהמה
 תחכה לו" (מלבי"ם דברים כט כא)

דין הוא שיתחייבו גלות בעון השמיטה, מצד חסרון האמונה שבהם כי לא האמינו בה' ולא בטחו
 בישועתו שיעשה להם נס כזה בעשיית התבואה לשלש שנים... גם הארץ עצמה תקפיד על זה מאד
 כי רצונה שיתגלגל זכות זה על ידה לחזק האמונה בה' על ידה, ועוד שעל ידי זה יאמינו כי כולם
 אינן רק אריסים בקרקע והקב"ה בעל השדה ובדבר זה הארץ חפיצה שיהיה הקב"ה בעצמו בעלה
 ואדונה כי לו יתי הארץ. ובביטול השמיטות שיחזיקו המה כבעלים בארץ ראוי הוא שתקפיד
 הארץ על זה לכך נאמר אז תרצה הארץ את שבתותיה" (כלי יקר ויקרא כה ב)

הארץ שמחה שבניה שבים

"ואתם הרי ישראל, ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא" (יחזקאל לו ח)
 "ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו
 לעמי ישראל וגו'" (סנהדרין צח). "כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ
 מגולה יותר" (רשי"י)

"כן, אתחלתא דגאולה ודאי הולכת ומופיעה לפנינו, אמנם לא מהיום התחילה הופעה זו, רק מאז
 התחיל הקץ המגולה להגלות, מעת אשר הרי ישראל החלו לעשות ענפים ולשאת פרי לעם ישראל
 אשר קרבו לבוא, התחילה אתחלתא זו" (הרב קוק זצ"ל תרע"ח)

"וכפר אדמתו עמו - ויפייס אדמתו ועמו על הצרות שעברו עליהם שעשה להם האויב וכפר לשון
 רצוי ופיוס כמו אכפרה פניו אנחיניה לרוגזיה.
 וכפר אדמתו - ומה היא אדמתו עמו. כשעמו מתנחמים ארצו מתנחמת וכה"א רצית ה' ארצך במה
 רצית ארצך שבת שבות יעקב..." (רשי"י לדברים לב מג)